

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Vtrùm humanitas Christi mereri potuerint unionem sui ad
Verbum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO QUADRAGESIMA SEPTIMA.

De causâ meritoria Incarnationis.

CVM certum sit, Christum fuisse humani generis redemptorem, eâdem certitudine tenendum est habuisse eum actus meritorios, quibus & peccatorum remissionem, donâque supernaturalia, ac deum aeternam vitam condignè nobis obtinuit. Quamvis autem præcipuè hic inquiramus, quid Christus meruerit vel mereri potuerit sibi, aliquid nihilominus addemus circa ejus meritum tum respectu Angelorum tum nostri, ut singularis ejus in nos amor & benignitas plenius innotescat. Disputat verò hac de re S. Thomas artic. II. quæstionis secunda post Disputationem de Vnionem hypostaticâ, sed quia magnam connexionem habet hac quæstio cum iis quæ proximè discussimus circa causam motivam Incarnationis, hinc eam subjiciemus.

SECTIO PRIMA.

Utrum humanitas Christi, mereri potuerit unionem sui ad Verbum.

I. Error Photini & Origenis circa meritum humanitatis Christi.

REITIENDUS hic in primis error Photini, & aliorum, qui humanitatem Christi dicebant prius tempore existisse, quam uniretur Verbo, & per opera sua meruisse unionem quandam accidentalem. Huic affine est somnium Origenis, qui 2. periarcho cap. 6. assererat animam Christi prius tempore fuisse creatam, quam unitam, & per bona opera moralia unionem sui ad Verbum meruisse. His itaque rejectis, de solâ prioritate naturæ quæstionem instituius.

II. Humanitas Christi de facto nec meruit, nec connaturaliter mereri potuit unionem sui ad Verbum.

Difficultas verò procedit de possibili, & in ordine ad potentiam absolutam, neque enim de facto meruisse humanitatem hanc unionem, nec connaturaliter mereri eam potuisse fatentur omnes, cum enim subsistentia naturaliter requiratur ad operandum, & propriam non habuerit, prærequirebat ad operationes omnes subsistentiam divinam, ergo nulla actio prius natura ad hanc subsistentiam potuit à naturâ procedere, cum suppleat vices creatæ. Hoc expressè docet Sanctus Augustinus de Prædestinatione Sanctorum, cap. 15. ubi ait eâdem ratione gratuito fuisse prædestinatam Christi humanitatem ad unionem cum Verbo, ac nos prædestinamur ad

gratiam: Quid egit antea, inquit, quid credidit; quid petivit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret.

Objicies illud Apocalyp. 5. ubi dicitur: Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem & divinitatem, hoc autem fit per unionem. Confirmatur ex Psalmo 44. ubi de humanâ Christi naturâ canit Propheta: Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem, propterea unxit te Deus, &c. Ad argumentum respondetur cum Sancto Thoma, Ruperto, Lyrano, & aliis, per divinitatem eo loco intelligi manifestationem divinitatis: cum enim per occisionem nos antea perfectè redemerit sanguine suo, certè divinitatem habere debuit. Ad confirmationem dico propterea illo loco significare causam finalem, propterea nimirum unxit Deus humanitatem Christi oleo unionis, ut diligeret justitiam, & odio haberet iniquitatem.

Dico primò: Implicat humanitatem Christi mereri condignè unionem sui ad Verbum, nisi aliquo modo præcedat habens aliam unionem hypostaticam ad aliquam ex personis divinis. Ratio est clara, ad meritum quippe de condigno requiritur, ut sit æqualis valoris cum præmio, ergo debet actio, quæ meretur condignè unionem hypostaticam, esse infinitè meritoria, ergo procedere debet ab humanitate unitâ personæ divinæ, non per unionem quam meretur, sic enim principium meriti caderet sub meritum, ergo per aliam.

Dico secundò: Humanitas unita Verbo (nisi obliet ratio comprehensionis, quodque quoad animam

III. Duo sacra Scriptura circa meritum humanitatis Christi testimo- nia expli- cantur.

IV. Certum est Christi humanitatem non potuisse condignè mereri unionem sui ad Verbum.

V.

Tom. II.

Humanitas unita Verbo habet sufficientem proportionem ad merendum aliam unionem hypostaticam.

animam sit extra statum viæ) potest condignè mereri, vel aliam unionem ad Verbum, si ad maiorem ejus perfectionem spectaret, vel cum aliâ personâ divinâ. Ratio est, quia per hanc unionem opera Christi sunt infinitè dignificata, & meritoria omnis præmii possibilis, ergo si ipse ea applicaret ad unionem novam cum personâ Patris aut Spiritus Sancti promerendam, & Deus acceptaret, non est cur promereri eam condignè non possit.

VI.

Anima unita Verbo mereri divinitus potest unionem corporis ad idem Verbum.

Dico tertio: Potest de potentiâ absolutâ anima unita Verbo mereri de condigno unionem corporis cum eodem Verbo. Ratio est, nullo liquidem in hoc apparet inconveniens, cum nihil repugnet prius vel naturâ, vel tempore assumi animam, quàm corpus, idque sive assumatur separata à corpore, sive unita, ergo pro illo priori potest offerre Deo operationem aliquam eâ intentione, ut corpus uniatur, sicut offerre etiam potest pro unione hypostaticâ Verbi cum aliâ animâ.

VII.

Potest per divinam potentiam fieri unio humanitatis cum Verbo dependenter ab aliquâ operatione per modum conditionis.

Dico quarto: Nihil vetat de potentiâ absolutâ, ut fiat unio Verbi cum humanitate dependenter ab aliquâ operatione per modum conditionis ad hanc unionem ex constitutione divinâ antecedente, intuitu cujus moveatur Deus ad unionem illam huic naturæ conferendam, sive sit vocanda operatio hæc meritum de congruo, sive non. Ita Becanus tractatu de Incarnatione c. 14. quaest. 6. Tannerus hic, quaest. 3. dub. 7. n. 244. insinuant Caietanus, Valentia, & alii nonnulli. Probatur: Sicut potest Deus omnino absolute, & independenter ab ullo vel merito, vel conditione unire se humanitati, quidni exigere operationem aliquam liberam potest, ut conditionem ad hoc beneficium humanitati conferendum; sicut enim potest rem aliam quamcumque, quæ liberè ab ipso procedit, facere dependenter ab aliquâ conditione, cur non poterit & unionem hanc dependenter à conditione in ipsâ humanitate.

VIII.

Sicut Deus unionem humanitatis cum Verbo decrevit dependenter à conditione extrinsecâ, ita decrevit illam potuit dependenter ab extrinsecâ.

Probatur secundo: Potest Deus, imò de facto decrevit unionem cum hac naturâ dependenter à conditione extrinsecâ, nempe peccato primi parentis, quidni ergo & dependenter ab operatione aliquâ ipsius humanitatis. Confirmatur: Potuisset secundum omnes per divinam potentiam humanitas, si prius tempore extitisset non unita, ponere conditionem aliquam, intuitu cujus Deus unionem hanc produceret, ergo & in instanti unionis posset idem contingere, quæ enim apparet implicantia, ut Deus hujusmodi pactum cum humanitate illâ inear, instanti quo actum charitatis eluciveris uniam te mihi hypostaticè, vel etiam hoc statuere humanitate insciâ.

IX.

Dependentè ab aliis conditionibus humanitatis decernere potuit Deus Incarnationem, ergo & dependenter ab illius operationibus.

Tertio probatur: Nihil impedit quo minus Deus dependenter ab aliis conditionibus circa humanitatem decernere potuerit, eam sibi hypostaticè conjungere, ut quod rationalis fuerit, non irrationalis, humana non Angelica, quod pulchra non deformis, quod ex hac vel illâ stirpe, &c. Imò dependenter ab aliquo merè naturali, quidni ergo etiam ab actu supernaturali humilitatis, vel dilectionis Dei super omnia.

X.

Objic. Prius debet humanitas subsistere, quàm operari, ergo non potest

Dices cum Patre Suarez hic, disputatione 10. sect. 2. & 3. ideo hoc repugnare, quia subsistentia complet, & perficit naturam substantialiter, operationes verò solum accidentaliter, complementum autem substantiale connaturaliter debetum alicui subiecto, prius ipsi debetur, quàm accidentale, & consequenter præcedere ipsam

debet, ergo cum unio hypostatica connectat humanitati subsistentiam increatam, quæ succedit loco propriæ, debet etiam præcedere omnem dispositionem accidentalem, idque non naturaliter tantum, inquit, sed de potentiâ etiam absoluta, cum efficere Deus non possit ut id quod est prius re aliquâ, sit illi posterius.

Sed contra primo: Licet enim, spectatis entitatibus physicis, semper subsistentia sit prior operatione, & Angelus intuitivè videns subsistentiam, & operationem, videat hunc ordinem prioris & posterioris quoad esse physicum in his relucens, in esse tamen morali non est cur supremus auctor rerum nequeat hunc ordinem invertere, non efficiendo ut non prius secundum naturas rerum debeat subsistentia, quàm operatio accidentalis, sed pro suâ libertate volens exigere hanc tanquam conditionem ad illam. Sic licet connaturaliter loquendo non debeat subiecto forma ignis, nisi prius per calorem intentum fuerit dispositum, nec produci in materiâ possit forma cadaveris, nisi præcesserit forma viventis, auctor tamen naturæ potest hæc pro suâ voluntate invertere, semper tamen in formâ cadaveris relucet quod petat subsequi formam viventis, idem ergo fieri potest in præsentia.

Contra secundo: Nam secundum probabilem sententiam natura terminata propriâ subsistentiâ assumi potest à Verbo, ergo tunc saltem dari poterit hujusmodi conditio, cum in hoc casu æquè, imò magis primariò debeat operatio viventis naturæ illi ita subsistenti, quàm aliena subsistentia, quæ secundum se est planè naturæ extrinsecæ, nec majorem cum illâ connexionem intrinsecam habet, quàm bona quævis intrinsecæ vel extrinsecæ, ut gratia habitualis, honor, divitiæ, & hujusmodi alia, quæ possunt homines per suos actus de congruo mereri, neque ullo modo potest concipi prior operationibus, nisi ad summam quando supplet locum subsistentiæ propriæ, & consequenter in eodem signo dari debet naturæ, quo danda erat propria, cujus vicem subit, sed hoc etiam solum quoad ordinem physicum, ut ostensum est, & ex naturâ rei, non in esse morali, & in ordine ad divinam potentiam.

Addo ulterius, etiam quando datur unio hypostatica loco subsistentiæ propriæ, non necessariò dari independenter ab aliquâ conditione, esto enim non posset natura existere sine omni subsistentiâ (quod tamen juxta communior sententiam est falsum) non tamen necessariò debet habere divinam, cum subsistere possit per alienam creatam, ut probabile indicat ipse Suarez hic, disp. 13. sect. 4. ergo ad hoc ut suam ei subsistentiam uniat Deus, potius quàm ignobilior, requirere potest conditionem aliquam ex parte humanitatis.

Cum ergo subsistentia non sit principium influens in operationes, sed supposito concursu generali Dei sit in naturâ vis sufficiens ad operandum, solumque requiratur subsistentia ut conditio quædam, nulla apparet ratio cur divinitus non possit elici operatio antecedenter ad illius productionem.

Dices secundo cum eodem Suarez, anima rationalis petit prius uniri corpori, quàm operari, alioqui nulla est ratio cur in primo instanti creationis non possit se & res alias videre intuitivè instar Angeli, unde modus operandi semper seculi qui debet modum essendi, sed subsistentia non est

ejus operatio esse conditio antecedens ad unionem hypostaticam.

XI.

Resp. Hunc ordinem præteritis & posterioris semper manere potest, in essentia tamen naturali posse inverti.

XII.

Aptissimum ad hoc est, si natura habens propriam subsistentiam assumatur à Verbo.

XIII.

Quando loco subsistentiæ propriæ datur unio hypostatica, non datur necessariò independenter à conditione.

XIV.

Hoc eo facilius intelligitur, quod subsistentia non sit principium influens.

XV.

Objic. Modus operandi semper sequi debet modum essendi.

minùs

Resp. Con-
naturaliter
ita esse, di-
vinitus ta-
men aliter
fieri potest.

minus intrinseca & debita natura, quam unio ad corpus debetur animae, ergo. Respondeo connaturaliter loquendo requirere animam ut uniatur, & naturam ut subsistat prius quam operetur, de potentia tamen absolutam nec unum requiritur, nec aliud, ut ostensum est.

XVI.
Obje. Actio-
nes sunt sup-
positorum.

Dices tertio: *Actiones sunt suppositorum*, quod axioma Joannes Theologus in Concilio Florentino sess. 18. & 19. asserit receptum esse à totâ scholâ Philosophorum, ergo non potest natura operationem ullam elicere, nisi habeat subsistentiam. Contra primo: Ergo saltem si habeat propriam subsistentiam, poterit per operationem dependenter ab illâ elicere mereri de congruo ut ipsi detur divina, sicut si subsistat per unionem hypostaticam ad unam personam divinam, mereri poterit juxta ipsum Suarez de condigno unionem ad aliam.

Resp. Saltem
si habeat
subsistentiam
propriam,
poterit me-
reri.

XVII.
Axioma
Aristotelis
est, Actio-
nes sunt sin-
gularium.

Contra secundò: Nam etsi axioma istud sit Aristotelis, primò Met. cap. 1. quod tamen negat Vasquez, sed solum affirmare ait Aristotelem actiones esse singularium, & communiter dici solet subsistentiam tantum innovisse ex mysterio Incarnationis. Respondetur tamen hoc solum esse verum naturaliter, cum suppositum non sit principium influens, sed tantum conditio ex natura rei requisita, non in ordine ad potentiam absolutam.

SECTIO SECUNDA.

Utrum hæc conditio habere possit rationem meriti.

I.
Potuisse
Deum In-
carnatio-
nem depen-
denter à
conditione
aliqua de-
cernere, jam
ostensum
est.

EX dictis clarè constare videtur, potuisse Deum, ut res alias, ita & divini Verbi Incarnationem dependenter à conditione aliquâ decernere, nihil enim hac in re afferri potest vel magnitudini mysterii, vel dignitati Verbi contrarium, ut scètionem præcedente ostensum est. Hinc ergo ulterior oritur questio, utrum scilicet hæc conditio, ejusmodi esse possit, ut Deus illius intuitu aliquo modo moveatur ad unionem hypostaticam humanitati conferendam.

II.
Conditio
hæc esse po-
tess meriti-
tum.

Dicendum conditionem illam, quam ad unionem hypostaticam requirere potest Deus, posse non incongruè vocari meritum de congruo: ita Becanus, Tannerus, & alii supra citati. Probatur: Sicut enim potest anima esse prior naturâ suâ subsistentiâ naturaliter, & principium physicum illius, utpote quam producit, saltem in genere causæ materialis, quidni esse poterit saltem supernaturaliter principium morale illius, ergo sicut divinitus potest natura humana Christi esse principium physicum unionis hypostaticæ, & esse prior naturâ illâ physicè, cum ex illius potentia educatur, quidni etiam per divinam potentiam esse poterit prior naturâ illâ in genere causæ moralis.

III.
Operatio
aliqua libe-
ra prius na-
turâ ab hu-
manitate
procedere
potest, quam
hæc subsistat
non est cur
esse nequeat
operatio illa

Confirmatur: Nam ut rectè P. Suarez, scètionem illâ 3. § *Ad confirmationem*, si admittatur (ut admittunt ii, qui hanc conclusionem impugnant) posse divinitus operationem aliquam liberam ab humanitate prius naturâ procedere, quam subsistat, inconsequenter loqueretur qui negaret posse humanitatem aliquo modo se disponere, & imperfecitè mereri, seu aliquo modo movere Deum ad illam hæc & nunc conferendam: si enim potest operatio naturalis præcedere unionem,

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

quidni & supernaturalis, vel ab habitu infuso, & gratiâ habituali, vel auxilio extrinseco proveniens, ergo si Deus statueret operationem ejusmodi tanquam conditionem, ad illam conferendam, vel promitteret humanitati, aut naturæ Angelicæ, se sub hac conditione daturum unionem, quid deesset ad meritum de congruo, ad quod sufficit, secundam omnes, quod sit aliqua-
lis proportio inter meritum & præmium, & Deus illo sit contentus. Quod facilius intelligetur, si ponatur natura aliqua prius tempore existens, cui Deus promitteret, instanti quo actum amoris Dei eliceret, fore ut unionem ipsi hypostaticam conferret.

dispositio ad
unionem.

Dices primò: Meritum naturale est ineptum ad præmium supernaturalis, etiam de congruo promerendum, ob summam improportionem sed major est improportio inter unionem hypostaticam, & quodvis meritum supernaturalis, quàm inter naturam & gratiam, ergo. Contra: Si enim prius tempore extitisset humanitas ad unionem, potuisset secundum communem sententiam, illam de congruo mereri, ergo hæc improportio non obstat merito de congruo, cum eadem in utroque casu maneat improportio. Respondetur ergo: Quicquid sit de entitativâ & physicâ diversitate inter unionem & gratiam habituales, vel actum supernaturalem, in hoc tamen conveniunt, quod utraque sit ordinis supernaturalis, & tendens ad participationem Dei, disponensque suum subjectum ad eundem finem ultimum, nempe visionem beatam. Res verò naturales & supernaturales tendunt ad duos fines ultimos, omnino disparatos, & consequenter non habent inter se illam subordinationem in ordine ad meritum, quæ tamen præcipuè spectanda est in hac materiâ, ut fatentur omnes: adde juxta probabilem sententiam, conceptum rei supernaturalis in hoc consistere, ut non debeatur rei illi naturali, de quo dixi Tomo præcedente, Disp. 12. Res ergo naturalis & supernaturalis sunt sicut duæ lineæ rectæ, quæ licet in infinitum protendantur, nunquam in eodem puncto coeunt, sic nec hæc res cum tendant ad fines disparatos.

IV.
Obje. Longè
major est
improportio
inter unio-
nem & me-
ritum super-
naturalis,
quàm inter
meritum
naturale &
præmium
supernatu-
rale.

Actus super-
naturalis
peculiariter
tendit ad
participa-
tionem Dei.

Dices secundò, cum Vasquez hic, disp. 21. cap. 3. ideo repugnare omne meritum congruum in humanitate naturâ antecedens unionem, quia vel meritum illud procederet ex gratiâ habituali, & hoc non, sic enim pro illo priori esset filius adoptivus; vel procederet ex auxilio supernaturali actuali, sed hoc similiter dici non potest, nullum enim esse opus potest in Christo non infiniti valoris, ergo non potest habere principium operandi meritorie ante unionem hypostaticam.

V.
Obje. Nihil
videtur af-
firmari posse
principium
à quo actus
ille merito-
rius de con-
gruo unio-
nis procedat.

Respondeo primò: Possè hoc opus meritorium de congruo procedere à gratiâ habituali, ex quo tamen non sequitur pro illo priori esse filium adoptivum; denominatio enim filii adoptivi non sumitur præcissivè & secundum prioritatem solum signorum, ita ut is sit filius adoptivus Dei, qui pro aliquo priori præcindit ab unione hypostaticâ, sed ut sit filius adoptivus pro aliquo instanti, pro eodem habere debet negationem unionis hypostaticæ, ut infra latius ostendetur.

VI.
Inprimis
actus hic
meritorius
procedere
potest à gra-
tiâ habitua-
li.

Respondeo secundò: Possè etiam hoc meritum sine incommodo procedere ab auxilio supernaturali extrinseco, nec tamen erit valoris infiniti, quia opus quod antecedit gratiam non potest accipere valorem ab ipsâ gratiâ, saltem in ordine ad gratiam quam meretur, ut omnes penè fatentur de actu contritionis à peccatore

VII.
Potest etiam
opus illud
procedere ab
auxilio ex-
trinseco.

